

ПРОКІП А.В.

СТАЛІСТЬ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

**Теоретико-
методологічні
засади досягнення**

УДК 620.9-049.5-021.387

П 80

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного лісотехнічного
університету України
(протокол № 13 від 29 грудня 2016 р.)*

Рецензенти:

Васильців Т. Г. – доктор економічних наук, заступник директора регіонального філіалу Національного інституту стратегічних досліджень у м. Львові

Лицур І. М. – доктор економічних наук, провідний науковий співробітник відділу економічних проблем лісокористування та природоохоронних територій ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ

Потапенко В. Г. – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, директор Інституту «Зеленої економіки», м. Київ

Стадницький Ю. І. – доктор економічних наук, професор, старший науковий співробітник сектору проблем транскордонного співробітництва Державної установи «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», м. Львів

785342

Прокіп А. В.

Сталість енергетичної безпеки. Теоретико-методологічні засади досягнення / А. В. Прокіп. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. – 390 с.
ISBN 978-966-518-740-0

Вивчено теоретичні та науково-прикладні аспекти гарантування енергетичної безпеки в умовах переходу на засади сталого розвитку. Досліджено генезу енергетичної безпеки держави, встановлено її роль у системі національної безпеки, формоутворювальні рівні та пріоритети гарантування. Сформульовано ідею сталості енергетичної безпеки, визначено стратегічні шляхи гарантування енергетичної безпеки у відповідності до засадничих принципів сталого розвитку. Досліджено просторові форми розвитку відновлюваної енергетики: регіональні енергетичні системи та енергетичні кластери як відповідні бази досягнення сталості енергозабезпечення. Визначено алгоритми включення відновлюваних ресурсів у регіональні енергетичні системи.

Видання розраховане на широке коло фахівців, які цікавляться проблемами гарантування енергетичної безпеки та сталого розвитку.

УДК 620.9-049.5-021.387

ISBN 978-966-518-740-0

© Прокіп А. В., 2018

ЗМІСТ

Перелік основних скорочень та умовних позначень.....	6
<i>ПЕРЕДМОВА</i>	7
<i>РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМ ЗМІНИ ПАРАДИГМИ ГАРАНТУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	9
1.1. Енергетична безпека держави: поняття та оцінювання її стану.....	9
1.2. Типологія енергетичних ресурсів та детермінація ефектів, зумовлюваних їх використанням.....	33
1.3. Еволюція змісту поняття «енергетична безпека держави» як віддзеркалення умов її гарантування.....	65
1.4. Домінуюча соціальна парадигма як детермінанта підходів до гарантування енергетичної безпеки.....	78
1.5. Актуальність перегляду наявної парадигми енергетичної безпеки у контексті глобальних проблем сучасності.....	90
Висновки до першого розділу.....	103
<i>РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМУ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	107
2.1. Національна та енергетична безпека: встановлення співвідношення системи та її складника.....	107
2.2. Ієрархія пріоритетів гарантування енергетичної безпеки держави у сучасних умовах.....	124
2.3. Формоутворювальні рівні енергетичної безпеки країни та механізм її детермінації.....	135
Висновки до другого розділу.....	148
<i>РОЗДІЛ 3. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	151
3.1. Ідея сталої безпеки: наявний стан та шлях до реалізації.....	151
3.2. Трансформація засадничих принципів енергозабезпечення та уявлення про енергетику майбутнього.....	164
3.3. Характер енергетичної безпеки суспільства сталого розвитку.....	170
3.4. Обґрунтування транзитивної парадигми досягнення сталості енергетичної безпеки.....	179
Висновки до третього розділу.....	188
<i>РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНІ ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	192
4.1. Енергомісткість як індикатор реалізації ідей сталого розвитку.....	192
4.2. Роль відновлюваної енергетики у досягненні сталості енергетичної безпеки.....	198

4.3. Моделювання розвитку відновлюваної енергетики та міжнародної торгівлі невідновлюваними енергоресурсами у контексті гарантування енергетичної безпеки	208
4.4. Регіональний розвиток відновлюваної енергетики як комплексна стратегія досягнення сталості енергетичної безпеки.....	227
Висновки до четвертого розділу	244
РОЗДІЛ 5. БАЗОВІ ФОРМИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	247
5.1. Теоретичні засади просторового використання відновлюваних енергоресурсів	247
5.1.1. Регіонально-системний підхід до розвитку відновлюваної енергетики	247
5.1.2. Тактичні завдання регіонального розвитку відновлюваної енергетики в контексті досягнення сталості енергозабезпечення.....	266
5.2. Енергетичні кластери як особлива форма просторової організації розвитку енергетики (на відновлюваних і невідновлюваних ресурсах)	275
5.2.1. Огляд підходів до визначення змісту поняття «кластер» та його характеристик.....	275
5.2.2. Сучасні підходи до визначення змісту поняття «енергетичний кластер».....	278
5.2.3. Аналітичне визначення моделі структури енергетичного кластеру та його характеристик	290
5.2.4. Верифікація висунутих теоретичних положень про енергетичні кластери.....	308
Висновки до п'ятого розділу	316
РОЗДІЛ 6. МЕХАНІЗМИ ВКЛЮЧЕННЯ ВІДНОВЛЮВАНИХ РЕСУРСІВ У РЕГІОНАЛЬНІ ЕНЕРГЕТИЧНІ СИСТЕМИ	318
6.1. Теоретико-методичні аспекти планування розвитку відновлюваної енергетики регіону	318
6.2. Методологічні засади оцінювання ефективності системного використання відновлюваних енергоресурсів у регіоні	335
6.3. Алгоритми формування енергетичної мережі регіональної системи використання відновлюваних енергоресурсів	341
Висновки до шостого розділу	356
Додатки	360
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	363